

Criteris específics de correcció i qualificació per ser fets públics un cop finalitzades les proves **Geografia**

SÈRIE 1

A tots els exercicis i opcions les puntuacions parcials de totes les preguntes són orientatives. Les respostes proposades per la pauta són indicatives i en cap cas exhaustives. El corrector o correctora aplicarà el seu criteri per prendre en consideració altres respostes que consideri correctes, en tot cas valorarà positivament –a més dels continguts conceptuals– l'ordre en l'exposició, la precisió i el llenguatge emprat, i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que els alumnes aportin, més que no pas allò que deixin de dir. També valorarà positivament la utilització de la terminologia geogràfica i la claredat en l'exposició.

L'estudiant ha d'escollir 4 exercicis dels 5 que hi ha a la prova (si algun estudiant ha contestat els 5 exercicis només es puntuaran els 4 primers).

Exercici 1. Taula d'indicadors de fecunditat

[2,5 punts]

Pregunta 1

[2 punts]

- a) Les dones tenen els fills cada vegada més tard i en tenen menys. Les dades mostren com el retard en l'edat de tenir el primer fill (31) i l'edat mitjana de la maternitat (32,23) va augmentant paulatinament, mentre que es redueix gradualment l'indicador conjuntural de fecunditat (1,30).
(0,50)
- b) Aquest fet s'ha de relacionar amb canvis en les pautes de maternitat que tenen a veure no tant amb fenòmens conjunturals, sinó amb altres aspectes com la seguretat econòmica, la durada dels estudis, l'accés a una feina segura, l'accés a l'habitatge...
(0,75)
- c) Es pretén que la resposta es limiti a les conseqüències demogràfiques, és a dir, que tinguin relació amb aspectes com: la disminució del creixement de la població, que el saldo entre natalitat i mortalitat pugui ser negatiu, que la forma de la piràmide d'edats es vagi estrenyent per la base, l'envelliment de la població... El fet que el nombre de fills per dona estigui en 1,30 implica que falta 0,71 per assolir la taxa de reemplaçament generacional.
(0,75)

Criteris específics de correcció i qualificació per ser fets públics un cop finalitzades les proves **Geografia**

Pregunta 2

[0,50 punts]

La diferència entre l'indicador conjuntural de fecunditat i la taxa de fecunditat (o taxa general de fecunditat) és que el primer és la mitjana de fills que tenen les dones d'una població, mentre que la taxa de fecunditat relaciona el nombre total de fills nascuts i el nombre de dones en edat fèrtil (de 15 a 49 anys). Així el valor de la taxa de fecunditat s'expressa en tant per mil, mentre que l'indicador conjuntural representa el nombre mitjà de fills per dona.

(0,50)

Exercici 2. Mapa sobre la potència instal·lada

[2,5 punts]

Pregunta 1

[1,5 punts]

Les quatre comarques amb més potència instal·lada són: la Ribera d'Ebre, el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà i el Camp de Tarragona.

(0,50)

En aquestes comarques es troben les principals centrals productores d'energia elèctrica de Catalunya. A la Ribera d'Ebre hi ha les centrals nuclears d'Ascó I i II, a més de la central hidroelèctrica de Flix. Al Pallars Jussà i al Sobirà hi ha tot un conjunt de centrals hidroelèctriques en els principals cursos fluvials de les conques de la Noguera Pallaresa i la Noguera Ribagorçana, mentre que al Camp de Tarragona se situa la central nuclear de Vandellòs.

(1)

Pregunta 2

[1 punt]

La localització de les centrals productores d'electricitat a Catalunya no és equitativa entre els diferents territoris

Efectivament, l'enunciat es pot considerar cert ja que les centrals elèctriques es concentren sobretot a les comarques meridionals i pirinenques. Tant pel que fa a diverses centrals hidroelèctriques, relacionades amb la localització dels embassaments, com per la situació geogràfica de les centrals nuclears i de molts parcs eòlics. Hi ha, per tant, un desequilibri territorial molt marcat entre les comarques productores d'energia i les comarques o àrees que més energia consumeixen.

(0,50)

La producció d'energia elèctrica procedent de fonts renovables és molt important a Catalunya.

Aquest enunciat no seria cert ja que, malauradament, el pes de les energies renovables a Catalunya és encara molt baix. Per exemple, la participació de les energies renovables en la producció d'energia elèctrica a Catalunya se situa al voltant del 20%.

(0,50)

Criteris específics de correcció i qualificació per ser fets públics un cop finalitzades les proves **Geografia**

Exercici 3. Imatge sobre una explotació ramadera

[2,5 punts]

Pregunta 1

[1,5 punts]

- a) A la ramaderia tradicional, el bestiar és del propietari de l'explotació, mentre que a la ramaderia integrada el bestiar pertany a grans empreses, sovint multinacionals.
(0,50)
- b) La gran empresa, a més de subministrar els animals, proporciona també els pinsos i l'alimentació necessària per al seu engreix.
(0,50)
- c) La ramaderia integrada comporta una despesa considerable d'energia, conreus i aigua. La contribució a la generació de gasos d'efecte hivernacle per part de la ramaderia industrial és superior a la del sector del transport i la mobilitat (cotxes, camions, trens i avions).
La ramaderia tradicional proporciona part de l'alimentació dels animals a partir dels conreus que formen part de l'explotació i es considera més sostenible.
(0,50)

Pregunta 2

[0,5 punts]

Un dels principals problemes, sobretot pel que fa a les granges de porcs, és l'eliminació dels residus o purins produïts pels animals. Una part s'utilitzen per adobar els camps de conreu, però la gran quantitat que en produeixen fa inviable utilitzar-los tots com adobs, ja que aquesta pràctica comporta problemes de contaminació dels sòls i les aigües freàtiques per nitrats.
(0,50)

Pregunta 3

[0,5 punts]

La crítica consisteix en el fet que els animals són tractats com a objectes i no com a éssers vius sensibles al patiment.
La massificació; la restricció de moviments a causa de la petita dimensió de les gàbies o els espais on estan amuntegats; les condicions d'higiene i cura; les mutilacions d'òrgans; la inseminació artificial de les femelles per parir de forma continuada i prendre'ls els cadells, o la crueltat en els mètodes de sacrifici, són alguns dels aspectes que l'esmentar en la resposta.
(0,25)

Pel que fa a les millores que es podrien implantar, es pot citar alguna de les següents:
-Seguir les recomanacions del *Welfare Quality*, que avalua el benestar animal segons els indicadors següents: bona alimentació, bones condicions dels estables, bona salut i comportament adequat.
-Alguns països europeus han prohibit la utilització de gàbies en les granges de conills.
-També s'ha prohibit l'alimentació forçada als ànecs i gansos per a la producció de *foie gras* en 18 països de la UE.
Es considerarà resposta correcta presentar una mesura de millora del benestar animal a les granges.
(0,25)

Criteris específics de correcció i qualificació per ser fets públics un cop finalitzades les proves **Geografia**

Exercici 4. Xarxa urbana de Catalunya

[2,5 punts]

Pregunta 1

[1 punt]

L'alumnat hauria de respondre que la xarxa urbana de Catalunya presenta una jerarquia molt marcada ja que es poden observar diferents nivells:

Primer nivell: destaca la importància de la ciutat de Barcelona, una metròpoli regional i nacional que també té un paper important en l'arc mediterrani i en el sistema mundial de ciutats. La importància administrativa, econòmica i de serveis influeix en tot el territori català. Des de mitjan segle XX, Barcelona s'ha estès més enllà del propi municipi fins a formar la regió metropolitana de Barcelona, en la qual podem observar 2 zones:

- L'àrea metropolitana de Barcelona: inclou Barcelona i les ciutats properes com Badalona, l'Hospitalet de Llobregat, Santa Coloma de Gramenet...
- La corona metropolitana: envolta l'àrea anterior i inclou altres ciutats de comarques veïnes com Mataró, Sabadell, Terrassa, Vilanova i la Geltrú...

(0,50)

Segon nivell: el formen les ciutats d'influència supracomarcal: es tracta de ciutats que exerceixen una influència social i econòmica més enllà dels límits de la comarca de la qual són capital: Lleida, Girona, Reus, Tarragona, Manresa...

(0,50)

El corrector tindrà en compte la competència de l'alumnat a l'hora de redactar un text clar i coherent, així com la informació aportada. Com que al mapa només s'han representat els dos primers nivells, es donarà ja la puntuació completa si esmenten els dos nivells, encara que alguna resposta pugui fer referència a nivells inferiors: centres comarcals i centres subcomarcals. Es valorarà que l'alumne esmenti alguna de les ciutats en cadascun dels dos nivells.

Pregunta 2

[0,5 punts]

Densitat de població:

La densitat de població mesura la relació entre la quantitat de població que viu en un territori i la seva superfície. S'expressa en nombre d'habitants per quilòmetre quadrat.

(0,50)

Criteris específics de correcció i qualificació per ser fets públics un cop finalitzades les proves **Geografia**

Pregunta 3

[1 punt]

L'alumnat podria indicar dos dels impactes ambientals següents:

- Destrucció de les àrees agrícoles i els espais naturals que envolten la ciutat, a causa de la construcció d'edificis i/o infraestructures.
- Augment de la contaminació atmosfèrica, a causa de l'emissió de gasos dels vehicles i les indústries.
- Augment de la contaminació acústica.
- Generació de residus de tot tipus provocada pel consum massiu de les ciutats.
- Elevat consum d'aigua potable a causa de les diferents activitats que tenen lloc a les ciutats.
- Elevat consum d'energia.

-...

(0,50)

Pel que fa a les mesures per reduir els impactes seleccionats, podria citar alguna de les següents:

- Conservar els espais naturals existents, crear espais verds a les ciutats (parcs, jardins, illes verdes), reforestació amb espècies autòctones.
- Conservar l'espai agrari que envolta la ciutat i fomentar la creació d'horts urbans.
- Regular les emissions de gasos contaminants dels vehicles: limitació de l'accés a les ciutats dels vehicles contaminants.
- Fomentar l'ús del transport públic.
- Fomentar l'ús de les energies renovables en els serveis municipals: transport públic amb vehicles elèctrics, en l'enllumenat i la senyalització.
- Fomentar la recollida selectiva de residus, la reutilització i el reciclatge.

-...

(0,50)

Criteris específics de correcció i qualificació per ser fets públics un cop finalitzades les proves **Geografia**

Exercici 5. Gràfic d'increment de la temperatura mitjana

[2,5 punts]

Pregunta 1

[1 punt]

L'alumnat podria esmentar exemples, com ara:

-Canvi en els sistemes de transport cap a sistemes de baix consum, com el tren o els cotxes elèctrics. Problemes: manca de tecnologia prou desenvolupada i cost elevat en alguns casos, com ara els cotxes elèctrics o, especialment, els avions.

-Restriccions a la circulació de vehicles. Es disminueix l'emissió de gasos, especialment si la restricció és permanent i afecta els vehicles més contaminants. Per contra, pot generar greuges socials en afectar aquella població que no té mitjans per canviar cap a vehicles menys contaminants.

-Millora del transport públic. Disminueix l'emissió de gasos perquè la gent utilitza menys el vehicle privat, però implica un cost important per als pressupostos públics, tant en combustible, com en manteniment de vehicles o d'infraestructura.

El corrector avaluarà la pertinència d'altres possibles actuacions que puguin ser esmentades per l'alumnat.

Es demanen dues accions a raó de 0,50 punts per cadascuna.

Pregunta 2

[1 punt]

L'alumnat podria respondre exemples com els següents. En tot cas, el corrector avaluarà la pertinència o no de les respostes en cada cas.

Impacte	Causa	Zones més afectades
<i>Reducció de zones esquiabables</i>	<i>Menor quantitat de neu i de dies freds a causa de l'augment de la temperatura hivernal</i>	<i>Alt Pirineu</i>
Pèrdua d'espais litorals com platges o zones humides	Augment del nivell del mar	Zona litoral: Delta de l'Ebre, altres deltes, platges
Increment dels incendis forestals	Augment de les temperatures a l'estiu i major irregularitat de les precipitacions	Zones boscoses de les àrees de clima mediterrani: serralades prelitoral i litoral, vessant sud del Prepirineu, Catalunya central
Canvis en la distribució de les espècies de flora i fauna.	Canvi en temperatures i pluges que dificulta la pervivència d'algunes espècies i afavoreix d'altres més adaptades a les temperatures més altes i les precipitacions més irregulars	Zones d'alt valor natural
Increment dels episodis d'inundacions severes	Increment de la irregularitat de la pluja	Zones properes a les lleres dels rius i rieres

Criteris específics de correcció i qualificació per ser fets públics un cop finalitzades les proves **Geografia**

Es demanen tres impactes, amb la respectiva explicació de les causes i les zones afectades, a raó de 0,33 punts per impacte correctament explicat.

Pregunta 3

[0,5 punts]

L'efecte hivernacle s'està produït per la retenció d'energia que efectuen alguns gasos de l'atmosfera i que permet mantenir la temperatura terrestre en condicions adequades per a la vida en el planeta. Els principals gasos d'efecte hivernacle són el diòxid de carboni (CO₂) i el metà. També poden esmentar el vapor d'aigua, l'ozó o l'òxid de nitrogen.

(0,25)

Les activitats humanes que més contribueixen a l'efecte hivernacle són la producció d'energia i el transport, en els dos casos realitzats a partir de l'ús de combustibles fòssils. També es pot esmentar la ramaderia i la desforestació.

(0,25)